

Poštarina placena u gotovom.

Priznato, da je
Prekazano die 9. 7. 1924.

NARODNA STRAŽA

VREDNISTVO I UPRAVAC: „NARODNA STRAŽA“
CIPENK. — RUKOPISI SE NE VRAĆAJU. — NE-
BLJEГОВАНА СЕ ПИСМА НЕ ПРИМАЈУ.

IZLAZI SVAKE SUBOTE
POJEDINI BROJ Din. 1.50

PREPLATA „NARODNE STRAŽE“ IZNOSI GO-
DIŠNJE Din. 60. — ZA INOZEMSTVO Din. 120.
OGLASI PO CIJENIKU.

Br. 28.

Šibenik, 9. srpnja 1924.

God. IV.

Glavna skupština Zadružnog Saveza.

26. pr. m. održana je u Splitu na poziv nezakonite uprave milijunaša sviju političkih laka i vjera, godišnja glavna skupština Zadružnog Saveza. Gospoda Bankiri Bervaldi, Marušić i ostala radikalna, demokratska, oružna i trumbičeva braća našla su baš zgodan čas za održavanje skupštine, kada glavni stup poštenog i čestog dalmatinskog zadružarstva — naši svećenici, nijesu mogli da prisustvuju skupštini i da tuju, kakve sve izvještaje daje jedna klika, koja kao dase hoće potpuno intavulirati na matku dalmatinskog zadružarstva.

Lanske godine uspijelo je toj kliki, da upravo nečuvanim sredstvima i nasiljem zavlada Zadružnim Savezom na stenu i propast dalmatinskog zadružarstva i sirotijskih zadružnih naših težaka i ribara. Protiv svih nasišta i bezkonjija, počinjenih od te klike na lanskoj glavnoj skupštini, uloženi su utoci poštenih i čestih zadružara kod Vrhovnog suda u Zagrebu, i njihovo rješenje imada skoro uslijedi. Ali uže sve to, sto se pitanje zakonitosti današnje uprave nalazi pred sudom, gospoda milijuner sazivaju glavnu skupštinu!

Skupštinu je u fojeru Narodnog kazališta u Splitu otvorio dr. Bervaldi. Nakon imenovanja zapisničara i ovjetovitelja počelo je ovjerovanje punomoći. Od 254 zadružne sa 971 glasom, koliko in je ostalo, iša kako je današnja nametnuta uprava isključila oko trideset njoj nepočudnih zadružara, bilo je na skupštini zastupano tek 159 zadružra sa 618 glasova, dokle niti dvije trećine. Prisutno je bilo uz članove Upravnog Vijeća i Nadzornog odbora te nekolice savezovih činovnika 20 (sljovima: dvadeset) zadružara. Članovi Upravnog Vijeća i Nadzornog odbora imali su po 5 punomoći. Na skupštinsku, koju su se do sada održavale, uzmale su učešća po svojim delegatima uvek skoro sve zadruge tako, da su skupštine imale znacaj pravnih zadružnih kongresa. Savezova skupština, održana prošlih dana, snila je naprotiv više sastanku jedne klike. Opozicija nije došla na skupštinu, da ne bi omogućila promjenu pravilnika i korist gavna Bervaldiju i Marušiću. Dosaša su samo uročicetvorica pravnih i čestih zadružara.

Nakon ovjerovanja punomoći prešlo se na izvještaj Upravnog vijeća. Budući da je izvještaj uskan u Zadružaru, to se prihvata prijedlog don Franje Ivanovića, da se izvještaj ne čita. Predsjednik Bervaldi ipak hoće da prije debate nesto popuni izvještaj te udara u svoje omiljeno bugarenje „o novčanoj krizi“. Predsjednik piše, da nema novca za dajnje kredite zadružama i pri tome zaboravlja na milijune dane industrijskoj Zajednici milijunaša trumbičeva Marušića, koji milijuni još nijesu vraćeni Zadružnoj Banici. Bervaldi zabrinjava, kako je

Savez prodao dionice Industrijske Zajednice i na njima izgubio *oko milijun dinara*. I onda predsjednik Bervaldi ima obraz kažati, da težak ne smije za svoje uzdržavanje činiti zajmave. Dalje neka gladije, a neka se njegov zadružni novac podijeljuje *kapitalističkim* poduzećima.

Iza govora dr. Bervaldija, koji je bio na jednu vrlo slabu obranu, ustao je dr. Uglešić, koji u ime onih, koji su protiv lanske skupštine podnijeli utok, izjavljuje, da jeova skupština nezakonito sazvana i traži, da se u zapisnik uvrsti njegov protest protiv saziva skupštine, čiji će zaključci biti potpuno nevaljni i ništa.

Dr. Bervaldi izjavljuje, da je uprava zakonita, a isto tako i saziv skupštine, budući opstojde dvije sudbene presude, koje su dale pravo stanovništu uprave.

Don B. Ganža pobija novode predsjednika te čita presudu Višeg Zemaljskog Suda u Splitu, koji je ukinuo zaključak Okružnog Suda te ga proglašio nenađeljnim.

U nastavljenoj skupštini postje podne čita podvratnici dr. Bego godišnje račune i bilans Zadružnog Saveza, po kojemu je Savezovo poslovanje u godini 1923. svršilo sa čistim debetkom od din 45.975,10. Međutim dr. Bervaldi na jedno pitanje don Franje Ivanovića odgovara, da je kroz prošlu godinu bilo cko 250.000 din. gubitka! Predsjednik otkle priznaje, da je skupštini podnesen lažan bilans!

Iz domaće i vanjske politike.

Položaj. U nedjelju povratio se Pašić s Bleđa. Izborne vlade nje dobiti, kako se i očekivalo. Kralj sa slusavši i druge opozicionale političare, a među tim i dra Korošća, nije dao Pašić-Pribićevićevi vlasti izborni mandat. Tako je protala u vodu ta Pribićevića Želja, s kojom bi inače u ovoj državi započela pisljka gradaškog rata. Međutim se sada nastoji oko ostvarenja jedne široke koncentracione vlade, kojoj bi bio na čelu Ljuba Jovanović, a s kojom bi sive stranke opozicionog bloka i umjereni radikali bez Pašića i Pribićevića. S nasiljima po Sloveniji još se nije prestalo. Pribićevićevi Orjunci i Žerjavovi demokrati hoće da se silom održe na vlasti. Danas je u Beogradu siednica šefova opozicionog bloka. Budući da bi se i Kralj imao vraćiti u Beograd, to se rješenje političke krize ima očekivati skorih dana. U radikalnim redovima dapaće i u samom radikalnom poslovničkom klubu, ustaće jaka opozicija protiv saveza sa Pribićevićem i njegovim drugovima.

Ogorčene i oduševljene izjave dr. Korošca i Davidovića. Dr. Korošec je u razgovoru sa novinarima izjavio, da je vrlo optimistički raspoložen zastupajući gledište, da treba ići na

Ustaje na to don Bartul Ganža te pita predsjednika za podtovna razjašnjenja upogled razina stvaraka računa gubitka i dobitka, ali predsjednik osporava skupštini pravo, da se u to upliće. Don B. Ganža kritizira rad i poslovanje uprave Saveza i konstatira, da je prošlogodišnje poslovanje Zadr. Saveza „svršilo sa jednim milijonom dinara pasiva!“

Slijedeća tačka dnevne reda nazme promjena pravila opštade, jer nijesu prisutne potrebite dvije trećine zadruga i glasova. Gorap. Bervaldi & comp. htjeli su, da se pravila promjene tako, da se Uprava bira svakih šest godina te da tako mogu pašovati na Zadr. Savezu, kako koće i za lijevo bojogodina. Međutim je ta *intervalacija* na Zadr. Savez propala.

Nakon što je ponovno izabrana ona trećina članova Upravnog Vijeća i Nadzornog Odbora, koja je zdravom otpalom, skupština je bila „u najljepšem miru i redu (tako kaže Zadružgar) zaključena!“

Gospoda milijunaši i bankari hoće na silu da se odriče na vlasti. Pod njihovom upravom Zadružni Savez legano propada na korist nekolice kapitalista i gospode, dok je ona sruštenje, koja ga je svojim žutivima, svojim trudom i novcem podigla, potisnuta na stranu za volju jedne klike, u kojoj su se složno našli na okupu svi kapitalisti dalmatinskih „hrvatskih“, srpskih i jugoslavenskih stranaka. No tako dugo ne će ni ne smije ići!

tvrjak kasno uveče napali su u Lju bljani Orjunaši radnika Rudolfa Javana. Sedmorica tih velikih „junaka Nacije“ svezali su juvanu ruke i oči, odveli ga u jednu radiionicu i tu ga siliši, da poljubi orjunaški znak. Kad je on to odbio, postavili su mu ruku u tjesak i zdrobili skoro sve prste te ga tukli u trbuš, tako da je krv bacao. Nakon toga bio je pušten te je morao otici u bolnicu, gdje su mu otkinuli zgnjećne prste. Juvan je ozljen te ima četvero sitne dječice, koja će radi razbojništva Orjune ostati gladna, jer im je otac u bojnici, ako im ne priskoće u pomoć dobri ljudi. — Nakon umoristive radnika Fakina u Trbovljima drugač! To čemo dobro zapamtiti!

Optužnica protiv Stjepana Radića i drugova. Protiv Stjepana Radića i sedmorice njegovih drugova, narodnih zastupnika, podigle je državno odvjetništvo u Zagrebu optužnicu radi veleizdaje. Državno odvjetništvo tuži Radića i drugove radi više njegovih govorâ, radi pozivanja naroda, da ne ide u vojsku, te radi veza sa makedonskim komitetima. A zašto onda državno odvjetništvo ne tuži radi veleizdaje i samoga Nikolu Pašića, njegove drugove, urednike *Beogradskog Balkana* i *Beogradskog Dnevnika* te vode *Orjune* i *Srnaču*, koji propovijedaju potrebu amputacije, koji izazivaju gradanski rat i žele gaziti u krv do koljena. Ti ljudi imaju na svojoj savjeti mnogo većukrtnju za današnje stanje u državi od onih očajnika, koji u defenzivni posuž za nelegalnim sredstvima borbe. Od svjetskih Hrvata ne će nitko odobriti Pašiću i Pribićeviću njihovih veleizdajničkih procesa. Mi tražimo, da se hrvatsko nezadovoljstvo stišava na drugi način. Treba najprije dati Hrvatima, što im po pravu pripada, a onda se istom može govoriti o drugim mjerama. Naše je mišljenje, da se ova partica ne će i ne može provesti. To znade i vlasta. No ona misli na to, kako će pomoći ove optužnice uništiti kandidatske liste svojih protivnika kod budućih izbora, da tako dobije sigurnu većinu.

Pobjede SLS na općinskim izborima. Slovenska Ljudska (Pučka) Stranka je na općinskim izborima, koji su se vršili zadnje dvije sedmice u nekim krajevima Slovenije, iznijela veličanstvenu pobjedu. Od 317 općina u Kranjskoj do sada su bili izbori u 214 općina. Od tih je apsolutno u rukama SLS 156 općina ili 72 %.

Novi sukobi na talijanskoj granici. U srijedu, 2. o. m., prekoračili su organi naše finansijske kontrole Florijan Gros i Rus Valentin Grebov te student Alojzij Frimović kod Sorice u Sloveniji našu granicu s Italijom, koja još nije tačno označena. Kad Podbrda došla su im ususret ti talijanski finansijski stražari. Kad su ti došli na tri koraka ispred naših

Nova razbojstva Orjune. U če-

stražara, zapovjedili su im, da skinu oružje. Međutim kad su ovi počeli skidati puške s ramena, jedan je od Talijana ispalio hitac iz puške, koji nije nikoga pogodio, a odmah zatim drugi, koji je pogodio Grehova u trbu. Drugi su mici pogodili Grosa u trbu, a Primožiča u desnu ruku. Grehov je za par minute izdahnuo, a Gros je bio još do večeri živ, te je umro, netom su ga položili na nosila. Sutradan otišla je na mjesto sukoba naša komisija, ali je od talijanskih stražara bila iščekana puščanim mećima, koji slučajno nisu nikoga pogodili. — Očekivalo se, da će naša vlast protiv takvih napadaka oštrosti stupiti. Međutim nije bilo ništa ozbiljnijega poduzeto.

Umorstvo socijalističkog zastupnika Matteottija drži u napetom stanju Italiju već mjesec dana. Dok s jedne strane izlaze na javu prijavštine raznih uplivnih fašista, te se otkriva (baš kao i kod nas) razne korupcionističke afere, u fašističkim redovima diže se taj zločin do „visokog patriotskog djela“. Razni senatori i zastupnici, a među njima i znani conte Sforza, dobivaju prijeteca pisma. Ni s napadajima na zastupnike se nije prestalo. Socijalistički zastupnik De Angelis napadnut je u Terracini od oborunalih fašista i naopako ponji, da nije nekoliko gradana i kabinijera skočilo i obranilo ga.

Medusaveznička konferencija u Londonu. Za 16. o. mj. sazvana je u London medusaveznička konferencija,

na kojoj ima da se konačno uredi pitanje plaćanja ratne odštete od strane Njemačke te njegovo izvršenje. Ta konferencija je prvi uspjeh MacDonald-Herriotovih razgovora u Chequersu. U radu konferencije će učestvovati i delegati Sjedinjenih Država, što je svakako značljivo, jer se zadnjih godina nakon pada Wilsona Sjedinjene Američke Države nijesu više htjele baviti evropskim stvarima. Prisustvovat će i delegati naše države, kao i ostalih država Male Antante.

Konferencija Male Antante počinje 11. o. mj. u Pragu. Na njoj će se u prvom redu raspravljati o odnosu Male Antante i Sovjetske Rusije. Kako je poznato, gledi priznajanje Rusije vlada u Maloj Antanti nesuglasje, jer Rumunjska radi Besarabije ne će se pokloniti Rusiji, dok su Jugoslavija i Čehoslovačka pripravne da priznaju i da jure vladu Sovjetske Rusije.

Rekonstrukcija talijanske vlade. Mjesto ministara Gentilea, Carnazza, Corbina, koji su odstupili, te Federzonija, ministra kolonija, koji je preuzeo ministarstvo unutrašnjih poslova, kralj je imenovao ove nove ministre: Lanza di Scalea, liberala izabrana na fašističkoj listi, za ministarstvo kolonija; dra Alessandra Casati, liberalnog senatora, za ministarstvo prosvjeti; Gina Sarocchi, liberala izabrana na fašističkoj listi, za ministarstvo javnih radnja; Cesare Nava, disidenta populara izabrana na fašističkoj listi, za ministarstvo narodnog gospodarstva. Ujedno su imenovani i novi podsekretari za pojedina ministarstva.

Naša trgovačka mornarica.

• Po ugovoru, koji su za našu državu i Italiju sklopili dr Trumbić i Bertolini, provedena je razdoblja trgovacke mornarice bivše Austrije. Italiji su pripala veća parobrodarska društva *Lloyd Austriaco*, *Fratelli Cosulich*, *Tripcovich*, a našoj državi *Oceania*, *Dalmatia*, *Ugarsko-hrvatska paroplovvidba*, *Dubrovačka plovvidba* te još neka manja društva obalne plovidbe.

Po izvještajima za lanjsku godinu naša trgovacka mornarica broji nekih 143 parobroda, od tih 29 slobodne duge plovidbe, sa ukupno 134.670 brutto tonaže. Najveći broj parobroda (74) otpada na *Jadransku plovvidbu*, koja uglavnom ima u svojim rukama cijelu našu obalu saobraćajnu mrežu. *Atlantska Plovvidba* (10 velikih parobroda sa 39.000 btt. t.), *Dubrovačka Parobrodarska Plovvidba* (9 velikih parobroda sa 27.000 btt. t.), *Oceanija* (5 velikih parobroda sa 16.000 btt. t.) i *Prekomorska Plovvidba* (4 parobroda

sa 16.000 btt. t.) sa svojim ladamama slobodne duge plovidbe drže naš trgovacki saobraćaj sa stranim svjetom.

Uz sve to, što imamo ljeplju i prilično brojnu trgovacku mornaricu, žalosno je, što se mora reći, da ona danas preživljuje tešku krizu. Veliki dio brodova n. pr. *Jadranska Plovvidba* stoji vezan po lukama sjevernoga Jadrana. Veliki dio brodova naših oceanskih lada duge plovidbe jedva životari. Na hiljade naših pomoraca, mornara i kapetana planuje i gladuje po našem Primorju i otocima. Tomu je stanju uvelike kriva bezglava i nikakva trgovacka politika današnje vlasti.

Pitanje državne potpore parobrodarskim društvima nije još ni sasvim, ni dovoljno riješeno. Talijanska parobrodarska društva dobivaju međutim od svoje države za saobraćajne pruge, koje idu i našim vodama i pristaju i u našim lukama na milijune lira, tako

dovim se, apostolatu prvih nosioca vjerskih ideja. Njihova je vrijednost realna, historička, vječna. Vjerski heroji imaju trajnu vrijednost, jer su živeli u prošlosti, da živu u sadašnjosti i budućnosti. Njima i kultura čovječanstva ostaje harma, jer nose ljuč vjere, ali unose i prosvjetu i kulturu. Takav je njemački Bonifacij, takav britanski Vojtjeh, takav je apostol Ksaver, vjerski junak misaonog naroda Inda i Gangesa. „Velji dusi po svom umu, po svom srcu i po želji!“

Naša slavenska vila odnjihala je slične junake. U odori prostiti monaha krio se veliki duh, herojsko srce Ćirila i Metoda. Prva stranice naše povijesti bilježe zlatnim pismenima imena slavenskih Dioskura. Zar je Lav mogao dati drugo već Lavicę? Konstantin-Cirit odabra divlju, dražesnu medu djevcicama, imenom Mudrost, a Metod zaželi žrtvu vjere i domovine. I oni

da *Lloyd Triestino* dobiva za te pruge oko 32 lita za svaku milju, a riječka društva čak 42 lire! Na taj način jasno je, da nastaje utrka pak naša društva ne mogu do odole i svladaju talijansku konkureniju. Osim pitanja subvencije dolazi i opet pitanje trgovackih ugovora i poslova. Po našim dalmatinskim lukama našu robu: boksit, ugljen, karbid, cijanamid, turpin, drvlje *krcaju i roze* holandske, njemačke, talijanske i engleske lade, a brašno i druge živežne namirnice *dovažaju* i opet tudi talijanski brodovi. Zar nije moguće da tu vlada posreduje i da dade radnje i kruha našim ljudima? Dolazi opet i trgovacki ugovor s Italijom, u koji bi Talijani htjeli da uđe i to, da talijanski brodovi imaju potpunu slobodu trgovati i ploviti našom obalom, a naši brodovi talijanskim. Takav reciprocitet bio bi za naše brodarstvo težak udar, baš kao što je ribarski ugovor dra Krstelja velika nevolja za naše ribare. I opet ne možemo konkurirati s Talijanima, koji imaju puno besposlenih lada i ljudi, pa kako na svojoj obali Jadranu nemaju luka, to bi se htjeli okoristiti i pomoći našim lukama i potpuno zagospodariti našim trgovackim životom.

Takva što ne smije biti. Dužnost je nosioca vlasti, a osobito ministara trgovine i saobraćaja, da posvete našemu pomorstvu i našoj pomorskoj trgovini dužnu pažnju.

Međunarodni Unionistički Kongres u Velehradu.

Velehrad u Moravskoj, posvećen uspomenom slavenskih apostola sv. Cirila i Metoda, postao je zadnjih decenija središtem katoličke akcije za zbliženje i ujedjenje odijeljenih istočnih kršćana sa katoličkom Crkvom. Kongresi, koji se tamo održavaju, idu za tim, da pripravljaju teren i omoguće, da se čim prije ostvari jedno stado i jedan pastir. Teološko znanstveni i praktični smjer, što ga imaju ovi kongresi, nužno je potreban, jer je pitanje crkvenog jedinstva tako ozbiljan i teško, da ga se može rješavati samo pomoći temeljite bogoslovske znanosti.

Dosada su se vršili unionistički kongresi na Velehradu god. 1907., 1909., a bilo bi to slijedilo i dalje svake druge godine, da nije nastupio balkanski, a onda svjetski rat. Istom god. 1922. vršio se treći međunarodni kongres. Ove godine, od 31. julija do 2. augusta vrši se IV. međunarodni kongres sa slijedećim programom: 1. Današnji nauk odijeljenog Istoka o

crkvenom ustavu i principu jedinstva u crkvi (ref. dr. Fr. Grivec); 2. Važnost patrijarhata u historičnom, dogmatiskom i kanoničnom pogledu, kao i obzirom na današnje stanje jedinstva (ref. O Gleb Verchovsky); 3. Što se poduzelo u zadnje vrijeme na grčko-slavenskom Istoku, da se uspostavi jedinstvo crkava, te što treba učiniti u naškoj vrijeme (ref. Mich. d'Herbigny S. J.); 4. O Apostolatu sv. Cirila i Metoda kao najuspješnijem sredstvu, da se pospiši jedinstvo crkava (ref. msgr. Carlo Kmetko); 5. O socijalnom i religioznom položaju, zatim posljedicama ruske emigracije za uspostavu crkava (ref. O. Gleb Verchovsky).

Kongres će prisustvovati svi česki, niki jugoslavenski i inozemski biskupi, a zastupan će biti i sveti otac papa, što se dosada nije dogodalo na ni jednom od ovih kongresa.

Učesnici treba da se prijave do 21. julija u Olomuc, odnosno do 15. u Ljubljani. Čehoslovačka vlada dozvolila je besplatan „vizum“. Zastupnik je za Jugoslaviju, član pripravnog odbora za kongres, univ. prof. Franjo Grivec, Ljubljana, Rožna ulica 11. On daje potrebne informacije.

Socijalni vijesnik.

Société des Nations Bureau International du travail. Genève.

U ovom listu, glasilu one jedine stranke u Jugoslaviji, koja ima izrađen socijalno radnički program i nastoji da ga i u život proveđe, čutim se dužnim, da kao radnički tajnik J.S.S. javno zahvalim međunarodnom Uredu Rada Saveza Naroda i njegovom referentu za radničko pitanje gosp. Robertu Doisneru radi ljubezne susretljivosti, s kojom mi je bio pri ruci u mojem proučavanju komparativnog radničkog zakonodavstva po svijetu i za rata, e da kao tajnik J.S.S. što bolje uz mogućem pomoći radništvu Dalmacije. Zahvaljujem na bogatom daru međunar. radničkih zakona i za sve radničke odredbe wasingtonske i genovske konferencije, za sve informacije, što mi i unaprijed obećava poslati, kao što i za velik popust, što su dali našim radničkim organizacijama Dalmacije za sve knjige, izdane od Saveza Naroda. — Istodobno zahvaljujem na svim uputama, danim mi na istom polju socijalnog i radničkog zakonodavstva od Action Populaire-Bureau Juridique u Vanvesu kraj Parisa i od Centralnog tajništva Confederazione Italiana dei Lavoratori u Rimu - Joso Felicinović, tajnik Jug. Strukovnog Saveza za Dalmaciju

PODLISTAK

Slavenski Dioksuri.

Heroj daje život idejama, prenosi ih iz čarobnih, tajanstvenih dvera u carstvo života, iz vječnosti u vremensnost, iz romantičnosti u realnost. Heroj — bio vjerski bio narodni — sinteza je snage, moći, sinteza slobode. U njemu vidimo pobedu ideje, u njemu se realizuju, možda personalificiraju idealni istine, dobrote i ljepote. Razne mitske osobe, mnogi miljenici Parnasa, toliki simboli nacija, pa i vjerski heroji nijesu drugo, već junaci vremena, koji su znali svojim idejama dati sadržaj života. Takvim herojima obiluje historija čovječanstva.

Prednost pred imaginarnim osobama kao simbolima ideje, kao i pred junacićima poezije, mašte, pred junacićima nacionalizma imaju svakako heroji vjerskih kršćanskih ideja. Divim se heroizmu kršćanskog mučeništva,

bit će vječni memento narodne snage. Imena Ciril i Metod imaju sadržaj povijesti jedne nacije, imena bogata nadom boljih dana — nadom narodne renesanse. Njihov je život poezija, njihovi su lovori neuveli, njihova povjeda simbol slobode.

Deset vjekovna borba s germano-sko-latinskom rasom dala je konačnu pobjedu ideji jedinstva. No imena solunskih apostola ovjenčat će tu pobjedu jednim ljepljim jedinstvom — jedinstvom vjere. Pa kao što šaroljke duga nosi poljubac mira neba i zemlje, tako ideja petog jula nosi i nositi će pratski cjevov ujedinjenoga naroda od Soče do Crnoga Mora, od Dunava do plavoga Jadrana. Tko dakle ne poznaje heroje naše? Gledaj, oko njihovih glava sjajne aureole bliješte, a za stopama njihovim tajni znakovima, glase, da jedinstvo, ljubav, sloboda jesu najljepši darovi neba.

Alojzije Zironita.

Prva zapljena.

Policija je zaplijenila zadnji broj našega lista radi ove političke novice:

"Balkan" o ministrima. Poznati čokorilovački list **"Balkan"** govoreći o rekonstrukciji ministarstva daje ovakvu svjedodžbu o radikalnim ministrima: „Većina radikalnih ministara pokazala se nesposobna, neaktivna, lijena i naduvena, i ignoranti, što se tiče poznavanja sviju naših krajeva, i trulovi, i netaktnici, i neki od njih bez najprimitivnijeg društvenog vaspitanja. Zar je to radikalni ministar, koji tu skoro u Sarajevu u jednom vrlo otmenom restoranu među najotmetnijim svjetom prstima i šakom otire svoj balavi nas mjesto maramom? Ili zar je to radikalni ministar, koji kada je bio u Zagrebu dočekuje otmene Hrvate s objema rukama zatranim u džepove i sa šeširom na glavi?“

Zapljenu je obavila na temelju čl. 13. i 138. Ustava s razloga, što se ovom noticom tobože teško povrijeđuje javni moral i poniže na plemeniku mržnju⁴. I ako su u današnje doba nečuvnog i nevidenog progona opozicione štampe sa strane Pašić-Pribićevog režima zapljene opozicionih novina na dnevnem redu, ipak nas je ova neosnovana zapljena policije prilično iznenadila, a s nama i čitavo građanstvo, kad je za nju saznao. Ta ova je novica izšla u toličkim drugim zagrebačkim, beogradskim, ljubljanskim i provincialnim novinama, a da nikome nije palo na pamet,

da ih zato plijeni. Zašto policija ili državno odvjetništvo u Beogradu nisu zaplijenili čokorilovački „Balkan“, koji je prvi donio tu novicu? Ili se čl. 13. i 138. Ustava ne odnosi na nj, kao i na nas? Po svemu se čini, da je nekome gospodinu bilo do toga, da se proslavi zapljjenom „Narodnoj Straži“, što mu međutim nije pošlo za rukom, nego se njom još svečano blamirao.

Kao što je bilo i očekivati, Sud je poniošio zapljenu s ovih razloga: „Sa držajem zaplijjenjenog članka niti se povrude javni moral, jer nema ništa nečudoredna, a niti se potiče na plemeniku mržnju, jer uopće o plemeniku nema govoru ni diretni ni indirektni, i zato je zapljena neosnovana pozivom na članak 13. i 138. Ustava“. Da komedija bude veća, Državno je odvjetništvo bilo uložilo pritužbu protiv ove sudbene presude, a sutradan je opet usteglo.

Što je prverna policija tražila, to je ovom sudbenom presudom i dobila — krasnu lekciju. Tko prebrzo ide, vrat lomi. Gosp. šefu policije preporučamo, neka drugi put dobro promisli, prije negoli će se ovako istražiti i svečano blamirati. Ako pak tim misli i želi onemogućiti naš list, jačov mu posao i varave nad! Tim će najviše naškoditi samoj državi, kojoj se ruši ugled ovakvim samovoljnim i neosnovanim zapljenama, a i koja je po zakonu dužna, da nadoknadi listu štetu, kad je poništena zapljena.

S otoka Iža.

(Kako se brani poštenje.)

Gospodine Uredniche!

Nijesam nakan da Vam govorim o akciji prenosa općine iz Šali na Iz. Nakon sam naprotiv, da Vam isprijevdim dogodaj, koji je uzbudio duhove u ovom seulu.

Stari ljudi govore, da svatko mjeri po svome laktu. Ta se ispunjuje. U ovom je selu neka djevojka, koja je ocrnila svoje djevojačko lice, i to s jednim žandarom, koji je otac dvoje djece. Taj je bio od svojih starješina za to nedjelo premješten. Ona je pak videći, da joj nema mesta među svijetlim djevojačkim obrazima, otišla u grad (u Zadar. - Op. Ured.) na službu. Iz grada je rigala svega i svašta na neke dobre ženske glave iz Iža. Htjela je, da budu i drugi crna lica, kao što je to i ona! Kad je to došlo do ušiju onih, kojih se to tiče, planuše pravednim gnjevom i odlučiše, da same sebi dadu stalnu zadovoljštinu pred onima, pred kojima je bio ocrnjen njihov obraz — pred cijelim selom.

U srijedu, 18. VI. o. g. imala je doći ta gradska službenica kući, da vidi, je li se što u selu promjenilo. Za to su saznale i one osobe, na koje je pala neugodna sumnja. Pune ljtutne dočekaše je na obali te se kao ljute kućke bace na onu, koja je ocrnila njihovo ime. Da Vam je to bilo vijet, bili biste se i nasmijali i proplakali! Da nije došao seoski glavar, bile bi ju ubile na oči svega puka, koji je to ravnodušno gledao.

Kad me je parobrod dalje odvezao, rekoh u sebi, da još iške znadu, kako se brani poštenje.

Jedan mi prisutni ižanin isprijevdi cijelu štoriju Iža i kako je do toga došlo. To je plod kulture, koja se uči na noćnim plesovima u mješovitoj Čitaonici, koji svršavaju u kasnu noć. Ona nevoljna djevojka, kako saznajem, bila je jedna od najmarljivijih i najobožavanih plesačica Iža....

Gradske vijesti.

KRALJ I KRALJICA U ŠIBENIKU.

Prekucer oko 11 sati prije podne stigli su nenadano u naš grad automobilom preko Obrvaca, Benkovca i Skradina Kralj Aleksandar i Kraljica Maja sa pratnjom. Badui da su Kralj i Kraljica putovali strogo incognito, to zato njihov dolazak nije nitko znao. Ipak je Kralj bio odmah prepoznat te od velike mase svijeta oduševljeno pozdravljen. Nakon što su se provezli do obale, Kralj i Kraljica su se automobilom opet povratili do Poljane te krenuli kroz guste mase svijeta, koje su oduševljeno kljevale, prema slapi Krke. Čim se doznao da dolazak Kralja, sve su se kuće okitile zastavama, a mnoštvo građanstva isčekivalo povratak kraljevskoga para, koji je medutim obašavši slapove Krke i otok Visovac preko Skradina i Drniša prošli jedno dalje za Gračac, gdje ga je čekao dvorski voz.

Čirilo-Metodski dan. U subotu, prigodom blagdana slavenskih apostola sv. Čirila i Metoda, sav grad bio je okičen zastavama i narodnim sagovima. — U Stolnoj Bazilici sv. Jakova u 10 sati bila je svečana glagoljačka sv. Misa, koju je otpjevao župnik Mandaline vič. don Jozo Krušić uz asistenciju preč. Plančića i vlč. Rodina. — Uvečer je mjesno Okružje HKNSaveza u prostorijama Badžanica sa svoje članove i članice te članove i članice mjesnih kat. udruženja održalo prigodni sastanak, na kome je vič. don Krsto Stošić održao pregledno i zanimivo predavanje o „Čirilo-Metodskoj ideji“. — Mjesna podružnica „Jugoslavenske Matice“ izdala je ovom prigodom proglaš sa građanstvo, a u nedjelju večer je mislila prirediti na Šubićevcu pučku zabavu, koju je medutim onemoguo štrajk starijih glazbara.

Admiral Prica, komandant naše ratne mornarice, prošlih dana ratnim jachtom „Vila“ u pratnji obalnog komandanta Stankovića stigao je u Šibenik, da obavi službeni pohod. Zadržao se dva dana i pregledao sve objekte ratne mornarice u Mandalinu.

Veliki Župan u Šibeniku, u nedjelju bio je na prolasku kroz Šibenik veliki župan splitske oblasti dr Perović. Od građanskih osoba bio je kod njega u zgradi kotarskog poglavarstva i direktor gimnazije g. Marko Ježina. Taj se posjet i razgovor dovada u savez sa skorim imenovanjem g. Marka Ježine za komesara šibenske općine, jer bi dosadanji komesar g. Blažević imao ovih dana da bude smijenjen.

Ljčna vijest. U četvrtak, 3. ov. mј., stigao je u naš grad predsjednik Hrvatskog Orlovskog Saveza dr Ivo Protulipac u pratnji predsjednika „Palinovića“ Nikole Vidića, da pregleda mjesni dački i omladinski „Orao“ te se s vodama i prijateljima orlovnata dogovori o dalnjem radu. U petak večer prosljedili su željeznicom za Split, Sinj, Dubrovnik.

Sastanak svećeničke „Uzajamnosti“. 27. lipnja održan je u Šibeniku sastanak „Uzajamnosti“, stalskog udruženja svećenstva šibenske biskupije. Vič. don F. Grandov lijevo

je govorio o potrebi duhovnog razmatranja. Predsjednik preč. don N. Truta referirao je o crkvenoj imovini osobitim obzirom na naše okolnosti. Poslije debate poprimljeno je više praktičnih prijedloga. Preč. don R. Pian svratio je pozornost prisutnih na novi nacrt školskog zakona, u kojliko taj zasjeca u pravo Crkve i vjersku pouku mladeži u školi. Don K. Stošić, povjerenik „Apostolata sv. Čirila i Metoda“ zainteresovao je župnika za proslavljanje dana naših apostola i za isti Apostolat. Na sastanku su svi prisutni izrazili svoje mišljenje, da Pijevo društvo poradi sve moguće i što prije oko izdavanja katoličkog dnevnika. Izražena je želja, da se konačno formira Savez svih Uzajamnosti u Zagrebu i da se nade čovjeka, koji bi mu se potpuno posvetio. Napokon bi govorio i o staroslavenskom mislu.

Gostovanja Narodnog pozorišta. Prošlih dana je nekoliko članova splitskog pozorišta došlo u naš grad, te su u areni Hotela „Kosovo“ gostovali dvije večeri. Gospoda su očito mislili, da dolaze u koju banatsku palanku ili u koju makedonsko selo, pa su došli sa takvim „komadima iz repertoara“, da upravo nije ni čudo, što je lijepa arena Kosovo još ljepe cijevala. — Od prekucera gostuje druga skupina članova Narodnog Pozorišta. Međutim, iako među njima ima vrhunih sila, kao n. pr. g. Noe Matošić i gđa Trbušović, ni to gostovanje ne zadovoljava, jer na koncu konca nije Šibenik kakvo zagorsko selo. Presinočnja predstava nije zadovoljila, ne što se tiče pjevaca, koliko što se tiče cijelog nastupa u tehničke strane. Dana je Madam Butterfly uz pratnju — glasovir! Pjevaci su bili obućeni svakako, osim gđe Trbušović i Berković. O samoj sceni ne govorimo. Izostavljeno je doista toga. Vjenčanje Ciočića s Pinkertonom obavila — Goro, koji od cijele uniforme ima — periku! Davana je i „komedija“ ili bolje kabaretska neotesanost Begovića *Tri čuške*, koja je slobodno mogla izostati. Takvo gostovanje moglo biti bolje i mnogo bolje organizovano. Kakvo je to „gostovanje opere operete i drame“ kad ostavlja jedan rđav utisak jedne dilektantske grupe. Ta Šibenik ipak ima smisla za ljupe umjetnost, a ne za takva neumjetnička natezanja.

Nedvojbena obilježja

„Pravog FRANCKOVOG“ dodatka kavči i to:ime „Franck“ i „mlinac“ naročito se ističu na novoj, srednje-plavo-bijeloj etiketi, za katije. „Pravi FRANCK: s mlincem nekadkrljiv je u aromi, teku i izdašnosti.“

Okržje HKN Saveza za „Katališki Dom“ Organizacija jug kat. učenica darovala je dan 100., da počasti uspomenu pk. Antuna Baranovića. — Uprava joj najljepše zahvaljuje.

Naše trgovacko udruženje zamolio je generalnog direktora u Beogradu prigodom njegovog boravka u Šibeniku, da bi se Šibenska carinarnica podigla na carinarnicu prvog stepena te da se ujedno pokrene pitanje izgradnje zgrade carinarnice i stanova za njezine činovnike. Generalni je direktor izjavio, da izgradnja mještane carinarnice dolazi odmah iza drugih dvaju, te je sa svoje strane obetao, da će uraditi sve, što bude moguće, da Šibenik dobije pristojnu carinarnicu.

Pušteni na slobodu. Zakašnjkom Prizivnog Suda u Splitu bili su pušteni na slobodu iz istražnog zatvora zubar Mihal Jerinić i odgovorni urednik „Dalmatinskog Hrvata“ Niko Medić. — Prizivni Sud je također odbio utok mjesnog Državnog Ovdjetništva protiv sudbene presude, kojom nije bila odobrena obustava „Dalm. Hrvata“.

Imovina bivše zadarske hrv. gimnazije nastojanjem naše komisije za podjelu dobara u Zadru bit će sva izrucena mjesnoj velikoj gimnaziji. U tom je smislu talijanska vlast već izdala naredbu.

U fond „Narodne Straže“ žurnik Betine don Ferdo Mrakovčić darova je 15 din., da počasti uspomenu svog pk. kolege O. Frana Jurića. — Uprava mu harno zahvaljuje.

Ispiti zrelosti. Nakon izvedenih praktičnih vježbi 5. ov. mj. počeli su usmeni ispiti na mjesnoj Učiteljskoj školi. Prikazalo se 36 kandidata, među kojima se nalazi jedan privatista. Ispitima predsjeda g. Danilo Petranović, oblasni školski nadzornik za osnovnu nastavu.

Darovi „Uboškom Domu“. Da počaste uspomenu *Mare Brčević*: Stjepan Scotti din. 10. Da počaste uspomenu *Ivanke Mikulandra*: Obitelj dra Mate Drinkovića i prof. Ivo Bellotti po din. 20. Dušan Smoljanović din. 15, Vlade Kulje din. 10 i Ivan Vučić pok. Andrije din. 5. Da počaste uspomenu *Erme Bilića*: dr Kažimir Pasini din. 20. Da počaste uspomenu *Ane ud. Ivetić*: dr Josip Pasini, dr Neven Čosić, dr Josip Marcelić, dr Vjekoslav Rismundo, Mst. Benčović, dr Jerko Machiedo i dr Špiro Šest po din. 50; dr Josip Pujišević i dr Juraj Jurin po din. 30; dr M. Čičin-Sain, don Jerko Jurin, dr Ivan Marković, dr V. Duškova-Marković i dr Katica Šupe po din. 20, te Jurin Krste din. 5. Da počaste uspomenu

Spire Lučića: dr Kažimir Pasini i Oskar Ivan-Bilić po din. 10. Da počaste uspomenu *Mare Sardotz*: Ante Tukulin i Andre Lušić po din. 50, te Obitelj Bontempo, Tona ud. Pasini i Vladimir Kulje po din. 10. Da počaste uspomenu *Krste Pulica*: Karadjole Josip din. 25. — Svima darovateljima Uprava najljepše zahvaljuje.

Javljamo cijenjenim mušterijama, da sam svoju postolarsku radniju premjestio u kuću br. 168. na trgu vis-à-vis kazališta.

Stjepan Josip Scotti.

Iz katoličkog svijeta.

Svečenički jubilej. Svečensivo Kotara i Bukovice, na svom sastanku 17. lipnja t. g. odredilo je, da što svečanje proslavi jubilej 60 godišnjice misnikovanja O. Andrije Vukčićevića. Odbor, u tu svrhu izabran, obavješćuje znance, prijatelje i stovatelje O. Andrije, da će se taj riječki god proslaviti 17. srpnja u starodvnom sastanku Karina.

Iz „Pavlinovića“. Upozoravamo drugove, da smo razaslali „Vjesnik“. Dan su općenite direktive. Molimo, da ih se svakto džri prama prilika, u kojima žive. Motiva za što plodovitiji rad imademo na pretek. Sjetimo se požara u Splitu 14. l., usporedljivo prilike u našim krajevinama s onima u u Belgiji, Holandiji, Švicarskoj, Sloveniji i dr. pak će svaki od nas dobiti dovoljno pobude za rad. — Akcioni Odbor.

Posjetoci kongresa na Velikom gradu (31. VII. — 2. VIII.) dobit će legitimacije, na temelju kojih će imati besplatan „visum“ te 50% popusta na čehoslov. željeznicama. Prijave prima do 15. jula dr Franc Grivec Ljubljana Rožna ul. 11.

Orlovske vjesnike

„Mladost“, glasilo Hrv. Orlova, broj 6. izasao je ovih dana sa obilnim sadržajem. Uz više članaka, od kojih treba napose istaći prigodni članak: Orlovi-križari dobre stampe, te pripovijest brata dra J. Andrića: Orlovske Petrije, sadrži ovaj broj mnogo poučnih, zabavnih i organizacijskih stvari. „Mladost“ se naručuje kod Narodne Prosvjete, Zagreb, poštanski pretinac 109, kamo se šalje i preplaća.

Domaće vijesti.

† **Vinko Skarpa.** Prošle sedmice umrl je u Staromegradu Vinko Skarpa, kći učitelja Mihovila Skarpa, a sinovka Šibenskog kanonika preč. Vicka Skarpa te učitelja Frana Skarpa, u čvjetu mladosti. Dok mladoj pojknici želimo vječni mir, ozlašćenoj rodbini u tako teškoj nesreći izrazujemo svoje jesušće!

Javna zahvala.

Zatekia nas je iznenada tužna vijest iz Rima, da nam je naglo preminuo u Gospodinu sin, bračni sinovac mili i nezaboravni.

O. Franjo Jurić

Svima nam je bio dika i zadost, a svojom smrću tuga i duboka žalost. U ovom gledaju žalosti bili su nam blagi metem i neizreciva utjeha najprije: redovnička obitelj, što je napose kao i u našem uzdigla nasred crkve veličanstveni mrtvački odar, nakon svakovrsnim cvijećem i žalobnim zelenilom, obasut dirljivim napisima i sastavcima, i što se izreklo više sv. Misla za pokojnike.

Također najdublja harnost vje. O. Pavi Miličić, što je na mrtvačkom odu proslovio o pokojniku. Riječi njegovih uslijdu bile su suze naših očiju, što su muke orosile i po koji tvrdi brič muškarca. Njegove riječi bile su potresne i ganutljive.

Također najdublja harnost vje. O. Pavi Miličić, što je na mrtvačkom odu proslovio o pokojniku. Riječi njegovih uslijdu bile su suze naših očiju, što su muke orosile i po koji tvrdi brič muškarca. Njegove riječi bile su potresne i ganutljive.

Također najdublja harnost vje. O. Pavi Miličić, što je na mrtvačkom odu proslovio o pokojniku. Riječi njegovih uslijdu bile su suze naših očiju, što su muke orosile i po koji tvrdi brič muškarca. Njegove riječi bile su potresne i ganutljive.

nad grobom po grobištima isklesani.

Najtoplja pak hvala vama, mješčani nasi, kraljani naši! Mnogobrojni zaokružili ste mrtvački odar sa užagom svjećama u ruci. Plamen vaših svjeća užgao je naša srca vatrom. Ljubavi prema vama, sve dok nam je srca i kucanja njegova, svima, svima vječita harnost.

U Krapaju 29. lipnja 1924.

Učvijeniji:
Sinka, majka; Mati i Joso, braća;
Božić, sestra; Nikola, Anto i O. Filip
stricve; Marijica, Ivanica i Kate
nevještice.
Obitelj Jurić.

Burza.

Zadnji tečaj na zagrebačkoj burzi bio je za:
Dolar u čeku Din 84.
Lira tal. u čeku Din 3.59
„ „ u papiru Din 3.56
Franak francuski u čeku Din 4.30
švajcarski Din 15
Češke krune Din 2.45
Napoleone Din 300.

Pišite odmah po cijenik TEKSTIL-BAZARU u LJUBLJANI, Krekov trg br. 10 c. Tamko kupiš štofova, platna i ostatka za skoro POLOVIČNU CIJENU.

Unajmljuje se dučan sa sklađistem na Zelenom Trgu. Za potankosti obrati se Upravi lista.

Budimo novovječki apostoli - širitelji katoličke štampe!

Zadružna gospodarska banka d.d.

Vlastita zgrada
Glavne ulice 108.

Podružnica Šibenik

Brz. naslov Gospobanka.

Telefon br. 16 - Noćni 67.

Centrala Ljubljana.

Podružnice:

Celje, Đakovo, Maribor, Novi Sad,

Sarajevo, Sombor, Split.

Ispostava: Bled.

Dionička glavnica i pričuva

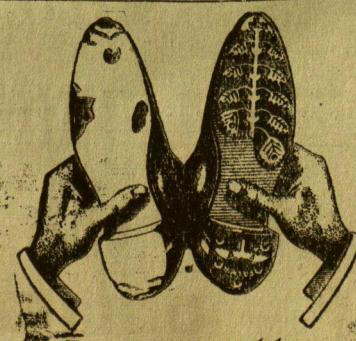
preko Din. 15.000.000.

Ulošci nad Din. 150.000.000.

Ovlašteni prodavaoc srećaka državne lutnje.

Prima uloške na knjižice, te ih ukamačuje najpovoljnije.

Oprema sve bankovne i burzovne poslove povoljno, točno i brzo.

Pazite na razliku

Imedju kožnih povrata i Palma Kaučuk potplatna i peta. Prednosti prema kožnim potplatama su: veća trajnost i izdržljivost cipele, elastičnost i ugodan hod, te jedinstvo.

Tražite ali izričito »Palma«.